

JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Health and Welfare

PM handledare och student – Verksamhetsförlagd utbildning

Kurs

Praktiska grunder för omvårdnad och säkerhet,
15 hp

Termin 2

Innehållsförteckning

Genomförande av VFU	3
Behörighet till olika datasystem	3
Veckoplanering under VFU	3
Utformning av VFU	3
Obligatoriska moment i kursen	4
Lärandeplan inför VFU	4
Aktiviteter under VFU	5
Reflektionsseminarium	5
<i>Reflektionsseminarium</i>	<i>5</i>
Bedömning under VFU	5
Aktiviteter under VFU	6
Aktivitet 1 – Etiska dilemman	6
Aktivitet 2 – Tillämpa standardiserade metoder	6
Aktivitet 3 – Omvårdnadsprocessen. Datainsamling och bedömning	7

Genomförande av VFU

Detta PM är ett stöd till dig som handledare och student. VFU genomförs under 2 veckor i denna kurs. Vecka 15 och 16 på vårterminen samt vecka 46 och 47 på höstterminen. Närvaron är 64 timmar och ska fördelas över de två veckorna. Arbetstidslagen ska efterföljas vad gäller antalet arbetspass i rad samt arbetad tid och uttag av raster under varje arbetspass. Studier vid sjuksköterskeprogrammet är på helfart, det vill säga att studenter förväntas studera 40 timmar per vecka, vilket innebär att studenten har tid för självstudier även under VFU-veckorna. Studenterna har VFU-placeringar inom Region Jönköpings län och dess 13 kommuner.

Utformningen av VFU som beskrivs nedan är en struktur på hur Peer learning kan genomföras i den konkreta handledningen. Låt studenterna förbereda sig, läsa på, se, lära och pröva själva. Reflektera regelbundet under dagen med studenterna. Du som handledare ansvarar för att leda och genomföra omvårdnad tillsammans med studentparet. Planera in tider för ett kortare individuellt samtal och feedback under första veckan och slutbedömning under andra veckan.

Studenterna arbetar tillsammans när de utför omvårdnad men de bedöms individuellt under VFU. Arbetet som studenterna blir tilldelade fördelas alltid inom studentparet, en genomför och en observerar. Vid nästa arbetsuppgift som studenterna genomför byts rollerna.

Studenterna utgår ifrån ett personcentrerat förhållningssätt. Lärandet sker stegvis under de 2 VFU-veckorna genom att studenterna börjar att vårda ett mindre antal patienter initialt och ökar antalet allt eftersom utveckling sker. Hänsyn tas givetvis till patienternas vårdbehov och komplexitet.

Inget får utföras eller ges till patient utan att ansvarig handledare godkänt det.

Behörighet till olika datasystem

Eftersom det är olika huvudmän som ansvarar för studenternas VFU (Region Jönköpings Län och dess 13 kommuner) är förutsättningarna lite olika vad gäller möjlighet att dokumentera i och läsa journal. Målet är att alla studenter ska ha ett inlogg till de datasystem som används.

Veckoplanering under VFU

Veckoplanering upprättas efter vad studenterna förväntas kunna göra vecka för vecka. Studenten deltar i omvårdnaden av de patienter som ingår i arbetslaget, men de fokuserar på ett mindre antal patienter i början av sin VFU-period och ökar i takt med att deras VFU-period fortgår. Fokus för innehållet under VFU-finns under rubriken ”Utformning av VFU”.

Under VFU genomför studenterna Aktiviteter framtagna för kursens lärandemål. Aktiviteter under VFU är framtagna för att anpassa studentens förväntade kunskapsnivå, i det här fallet termin 2. Aktiviteterna är utformade för att passa vissa av kursens lärandemål och studenten förhåller sig till dessa då aktiviteterna genomförs. De är de samma för studenter som har VFU inom både Region Jönköpings Län samt de 13 kommunerna. Aktiviteterna finns specificerade längre fram i detta dokument.

Utformning av VFU

Studenten fokuserar och deltar i den dagliga omvårdnaden av de patienter som ingår i arbetslaget, men de fokuserar på två patienter under VFU-perioden. Hur detta kan konkretiseras ses nedan.

- Basala hygienrutiner: arbetskläder, handhygien, handskar, skyddskläder – hur klär vi oss som personal.
- Säkerställande av identitet, bemötande och kommunikation gentemot patienten och medarbetare på avdelningen/verksamheten. Identitetskontroll vid utförande av åtgärder och behandlingar. Vad står i lagtexten kring identifikation?
- Omvandla lagtext till praktiskt arbete. Vad står i lagtexten om sekretess?
- Utveckla sin kliniska blick utifrån omvårdnadsprocessen i den dagliga omvårdnaden. Kan de upptäcka vilken typ av egenvård som kan avhjälpa vissa problemområden?

- Basal omvårdnad. I den basala omvårdnaden tränar studenten på omvårdnadsprocessen genom att under handledning samla in data och därmed identifiera omvårdnadsbehov utifrån de temaområden som ingår i kursen. I den basala omvårdnaden tränar även studenten att under handledning genomföra omvårdnadsåtgärder. De teman som bearbetas i kursen är *Hud, Nutrition, Andning, Cirkulation, Elimination, Sömn/vila, Aktivitet och rörelse och Smärta*.

Tema	Kan innefatta
<i>Hud</i>	personens hygien – såsom avtvättning i säng, duschning, assistera vid toalettbesök. Munvård.
<i>Nutrition</i>	nutritionsstatus, dela ut mat och assistera vid måltiderna, registrering av vätska och näringsintag.
<i>Andning</i>	lägesändring för att optimera andningen, öppna fönster. Samt räkna och registrera andningsfrekvens.
<i>Cirkulation</i>	vätskerestriktion och lindade ben. Samt mäta puls och blodtryck både palpatoriskt och auskultatoriskt.
<i>Elimination</i>	hjälp vid toalettbesök eller då patienten behöver hjälp i sängen.
<i>Sömn/vila</i>	fråga hur patienten upplever sin sömn, är patienten trött, hur ser patientens sovmiljö ut?
<i>Aktivitet och rörelse</i>	hjälpa patient till mobilisering och rehabilitering under vårdtiden.
<i>Smärta</i>	hjälpa patienten med olika smärtlindringsmetoder. Vilken egenvård utför patienten.

- Bädda sängen, kunna hur sängen fungerar, städning runt personen, hur hanteras rent / smutsigt.
- Under handledning dokumentera ovanstående omvårdnadsbehov samt utförda omvårdnadsåtgärder i patientens journal. Ta reda på vad sjuksköterskan är skyldig att dokumentera och hur, var och när det dokumenteras.
- Träna på att utföra kommunikation med patient och anhöriga samt bistå vid överrapportering till annan vårdpersonal med hjälp av kommunikationsverktyget SBAR (*Situation, Bakgrund, Aktuellt och Rekommendation*) vilket bearbetats i tidigare kurs.
- Göra bedömningar utifrån olika standardiserade metoder och verktyg såsom: (L)-ABCDE, *Vitala parametrar (NEWS)*, SBAR, *Vårdprevention Senior Alert*, och *dokumentationsverktyget VIPS*.
 - Under handledning träna på att göra (L)-ABCDE-bedömning utifrån sina kunskaper ifrån tidigare kurser.
 - Vårdprevention och riskbedömning i omvårdnadssituationen med hjälp av mätinstrumenten DFRI, MNA, Norton, ROAG. Detta dokumenteras i Senior Alert (kvalitetsregister).
 - Utföra olika standardiserade metoder/bedömningar ex. smärtskattning, sömndagbok.
- Träna på att i varje moment tänka på det etiska förhållningssättet.
- Reflektera över genomförda moment i studentparet och med handledande sjuksköterska.

Obligatoriska moment i kursen

Under kursen utför studenten ett antal obligatoriska moment. Dessa är att upprätta lärandeplan inför VFU, utföra aktiviteter samt aktivt delta i reflektionsseminarium under VFU.

Lärandeplan inför VFU

Studenten har med sig en lärandeplan inför VFU till handledaren på VFU-platsen. Denna ska läsas av handledaren för att få kunskap om studentens tidigare erfarenheter, mål, förväntningar och lärandestrategier.

Även upprättande av reflektionsdagblad rekommenderas för att följa utveckling men är inte obligatoriskt. Reflektionsdagbok eller dagbok omfattar studentens individuella reflektioner relaterat till VFU.

Aktiviteter under VFU

Syftet med aktiviteterna är att strukturera studentens lärande under VFU och att hjälpa studenten att nå kursens lärandemål. Aktiviteterna är på olika sätt kopplade mot sjuksköterskans kärnkompetenser. Du som student är ansvarig för att aktiviteterna görs under din VFU. Det är obligatoriskt att genomföra samtliga aktiviteter under VFU-perioden. På sidan 6-7 presenteras aktiviteter av relevans för denna VFU.

Reflektionsseminarium

Klinisk adjunkt (KA) och/eller Adjungerad Kliniska Adjunkt (AKA) deltar vid dessa seminarier. Studenterna blir kallade till reflektionsseminarium av KA. Studentparet delas inte under detta tillfälle. Vid behov kan alternativa lösningar för reflektionsseminarium arbetas fram, till exempel via digitala kanaler. Detta med hänsyn till tillgänglighet och avstånd.

Reflektionsseminarium

Studenterna förbereder sig individuellt genom att repetera etik-avsnittet från kursen *HOPG18 Omvårdnad; Profession, Ämne och Vetenskap* från Termin 1. Därefter förbereder sig studentparet förbereder sig genom att tillsammans utföra Aktivitet 1 – Etiska dilemman. Vid reflektionsseminariet delar studenterna med sig av exempel på vad de har upplevt under sin VFU. Dessa upplevelser speglas mot lärandemålen nedan. Reflektionsseminarium sker i mitten av VFU-perioden.

Lärandemål som bearbetas:

- identifiera och analysera etiska dilemman
- reflektera över egna såväl som allmänna attityder och värderingar i förhållande till etiska dilemman

Reflektionsseminariet är ett obligatoriskt tillfälle. Vid frånvaro erbjuds ett kompletterande seminarium. KA noterar närvaron i den lärplattform som används på skolan och meddelar kursansvarig som skickar tid för seminarium.

Bedömning under VFU

Bedömning av studenten under VFU sker med hjälp av AssCE - diskussionsunderlag. Sju olika faktorer ska lyftas under VFU-perioden. Det är viktigt med kontinuerlig kommunikation och feedback mellan handledare och student. Första veckan ska studenten under ett individuellt samtal få återkoppling på utförda moment av sin handledande sjuksköterska.

Avslutande bedömningssamtal genomförs av handledare och student och eventuellt VFU-ansvariga. KA och AKA kommer inte att vara med under avslutande bedömningsdiskussion om inte något annat är överenskommet. Då det föreligger risk för en student att underkännas under VFU ska KA samt AKA/VFU-ansvarig underrättas för att, tillsammans med studenten, upprätta en individuell pedagogisk handlingsplan.

Aktiviteter under VFU

Syftet med aktiviteterna är att strukturera studentens lärande under VFU och att hjälpa studenten att nå kursens lärandemål. Du som student är ansvarig för att aktiviteterna görs under din VFU. Det är obligatoriskt att genomföra samtliga aktiviteter under VFU-perioden, du och din parstudent väljer själv i vilken ordning ni gör dem.

För att erhålla kvalité och säkerheten i omvårdnaden är de sex kärnkompetenserna (QSEN); personcentrerad vård, samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap för kvalitetsutveckling, säker vård och informatik viktiga för sjuksköterskan. I denna kurs fokuserar studenten på kärnkompetenserna; personcentrerad vård och informatik.

Aktivitet 1 – Etiska dilemman

Identifiera, analysera och reflektera tillsammans i studentparet samt tillsammans med er handledare om de etiska dilemman ni sett eller dilemman som kan uppstå. Reflektera över dessa händelser utifrån egna såväl som utifrån omgivningens attityder och värderingar i förhållande till etiska teoretiska resonemang.

Lärandemål som bearbetas:

- identifiera och analysera etiska dilemman
- reflektera över egna såväl som allmänna attityder och värderingar i förhållande till etiska dilemman

Aktivitet 2 – Tillämpa standardiserade metoder

Standardiserade bedömningsmetoder används som ett stöd när enskilda personers situation, funktion eller behov ska bedömas av professionella inom hälso- och sjukvården. Med hjälp av standardiserade bedömningsmetoder insamlas relevant och tillförlitlig information som underlag för bedömningar. Standardiserade metoder kompletterar annan information och stödjer säkerhet och kvalitet i omvårdnad.

Utgå från en situation där du och din parstudent använder en standardiserad metod. Standardiserade metoder och verktyg som kan användas är: *(L)-ABCDE*, *Kontroll av vitala parametrar (NEWS)*, *SBAR (Situation, Bakgrund, Aktuellt och Rekommendation)*, *Vårdpreventionsregister* som *Senior Alert*, *dokumentation* i befintliga system med de dokumentationsmodeller som används tex *VIPS* eller *ICF*.

Reflektera med parstudent och handledare över hur standardisering och pålitlighet bidrar till säkerhet samt den egna rollens betydelse för att förhindra misstag.

Lärandemål som bearbetas:

- tillämpa standardiserade metoder som stödjer säkerhet och kvalitet i omvårdnad
- reflektera över hur standardisering och pålitlighet bidrar till säkerhet samt den egna rollens betydelse för att förhindra misstag
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras

Aktivitet 3 – Omvårdnadsprocessen. Databesamling och bedömning

Var med på morgonen hos en patient som har behov av hjälp vid uppstigandet ur sängen samt efterföljande moment så som tvättning och påklädning. Till en början kan du och din parstudent observera vårdpersonalens arbete. Hur gör de? Hur kommunicerar de med patienten och varandra? Fundera på hur ni ska gå tillväga när ni hjälper patienten? Allt eftersom Ni blir tryggare ska Ni succesivt ta mer ansvar för omvårdnaden med patienten utifrån omvårdnadsprocessen.

Aktivitet 3 ska göras vid flera tillfällen där samtliga sökord inom ramen för kursen ska bearbetas under VFU-tiden. Sökord: Kommunikation, Andning, Cirkulation, Nutrition, Elimination, Hud, Aktivitet, Sömn/vila och Smärta

Läs på om det sökord ni väljer och gör en bedömning tillsammans med patienten. Identifiera individuella problem, behov, risker och resurser hos patienten.

När databesamling och bedömning är färdig analyseras och reflekteras detta tillsammans med din parstudent. Redogör för det ni observerat och bedömt tillsammans med er handledande sjuksköterska. Planera tillsammans med handledaren patientens omvårdnad utifrån insamlade data och bedömning som gjorts i samråd med patienten. Finns en upprättad omvårdnadsplan kring problemet i aktuellt journalsystem, uppdatera då status kring problemet om det är förändrat. Om det inte finns – skapa en ny omvårdnadsplan. Dokumentera omvårdnad enligt rådande lagar och författningar. Följ upp resultatet av utförda åtgärder tillsammans med patienten. Upprepa aktiviteten så att alla sökord bearbetats.

Lärandemål som bearbetas:

- tillämpa omvårdnadsprocessen ur ett samskapande omvårdnadsperspektiv och upprätta omvårdnadsplan utifrån människans grundläggande behov
- genomföra omvårdnadshandlingar samt medicintekniska moment
- använda redskap för teknik och informationshantering för att finna stöd för säkra omvårdnadsprocesser samt dokumentera omvårdnad enligt rådande lagar och författningar
- reflektera över personcentrerad omvårdnad i relation till genomförda omvårdnadshandlingar
- visa sådan lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras
- utifrån patientens perspektiv förstå och bedöma dennes behov och önskemål